

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, доцента ЗВО кафедри хірургії № 1 з курсом урології ВНМУ ім. М.І. Пирогова **Форманчука Андрія Миколайовича** на дисертаційну роботу аспіранта кафедри загальної хірургії **Рауцкіса Віктора Повіласовича** на тему:
«Обґрунтування комплексного диференційного підходу до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин з використанням лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне дослідження)», що подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.159 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова, яка створена відповідно до наказу ректора ЗВО ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 24 від 05 лютого 2026 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 7 від 05 лютого 2026 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Ступінь актуальності обраної теми

Не зважаючи на багаторічний досвід і постійну увагу науковців, частка пацієнтів із гнійно-запальними захворюваннями залишається стабільно високою, досягаючи близько третини від усіх хворих у хірургічних стаціонарах. Ці патологічні стани супроводжуються значною кількістю ускладнень, які становлять переважний відсоток внутрішньолікарняних інфекцій. Лікування гнійних ран є складним завданням, що визначається низкою чинників, серед яких провідну роль відіграє мікрофлора. Саме вона дедалі частіше виявляє стійкість до антибактеріальних і антисептичних засобів, причому для кожного лікувального закладу характерний власний спектр збудників, який динамічно змінюється з часом. У великих хірургічних центрах провідне

місце серед етіологічних факторів займають стафілококи, стрептококи, синьогнійна паличка та ентеробактерії включно з ешерихіями та клебсієлами. Тривалий перебіг запального процесу сприяє формуванню мікробних асоціацій і залученню нетипових патогенів. Сучасна хірургія базується на комплексному підході до лікування ран, що поєднує хірургічні втручання з раціональною медикаментозною терапією. Особливе значення мають багатокомпонентні засоби для місцевого застосування, які забезпечують високі концентрації активних речовин безпосередньо у вогнищі запалення та сприяють репаративним процесам. Однак, зростання резистентності до антибактеріальних засобів та розширення спектру фармакологічних препаратів, необхідність у їх ротації залежно від фази ранового процесу та чутливості мікрофлори ускладнюють роботу лікаря. Це призводить до зростання кількості ускладнень, подовження термінів лікування, збільшення витрат і, на жаль, у певних випадках – до несприятливих результатів лікування для пацієнтів. Отже, попри значний прогрес у вивченні проблеми гнійно-запальних процесів, оптимізація методів лікування контамінованих і гнійних ран залишається актуальним і недостатньо вирішеним питанням сучасної хірургії. Пошук нових підходів, зокрема застосування комплексних лікувальних систем на основі колагенази та інших біологічно активних компонентів, відкриває перспективи підвищення ефективності терапії, скорочення термінів загоєння ран і покращення загальних результатів лікування пацієнтів із гнійно-некротичними ураженнями м'яких тканин.

Тому, дисертаційна робота Рауцкіса Віктора Повіласовича на тему: «Обґрунтування комплексного диференційного підходу до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин з використанням лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне дослідження)» є своєчасною та актуальною, оскільки спрямована на вирішення завдання покращення результатів лікування пацієнтів із гнійно-некротичними процесами м'яких тканин.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Робота подана як закінчене наукове дослідження, яке присвячене покращенню результатів лікування гнійних ран та гнійно-некротичних процесів м'яких тканин шляхом застосування лікувальної суміші на основі колагенази. Дисертаційне дослідження та опубліковані наукові праці здобувача виконані і підготовлені на високому науковому рівні і базуються на достатній для вирішення поставлених задач кількості проведених експериментальних досліджень (симуляція контамінованих та гнійних ран на 64 піддослідних щурах) та клінічних спостереженнях (в дослідженні прийняло участь 78 хворих з різноманітними гнійно-некротичними захворюваннями м'яких тканин і ранами). Результати дисертаційного дослідження висвітлені у 14 друкованих працях, із них 5 статей у фахових наукових виданнях України в тому числі 2 в міжнародній наукометричній базі Scopus, 8 – у вигляді тез у збірниках матеріалів з'їздів, конгресів та науково-практичних конференцій, отримано 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Отримані результати роботи доповнюють і розвивають дослідження попередників у галузі лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин та обґрунтовано доводять, що здобувачем удосконалено підходи до місцевої терапії ран шляхом застосування лікувальної суміші на основі колагенази. Вперше встановлено особливості динаміки морфологічних змін ранового процесу під впливом топічного використання лікувальної суміші на основі колагенази у хворих із гнійно-некротичними ураженнями м'яких

тканин, на підставі чого доведено її високу клінічну ефективність. На підставі проведених морфометричних досліджень вперше доведено позитивний вплив топічного застосування лікувальної суміші на основі колагенази на динаміку змін запальноклітинної інфільтрації, стан судинного компоненту та кількість фібробластів у фазах перебігу гнійно-некротичного процесу. Вперше проведено мікробіологічну оцінку впливу лікувальної суміші на основі колагенази, за результатами якої встановлено її ефективність у зниженні мікробної контамінації ранової поверхні та нормалізації мікробіоценозу. На основі отриманих даних уперше узагальнено та науково обґрунтовано доцільність подальшого впровадження лікувальної суміші на основі колагенази у клінічну практику для підвищення ефективності терапії гнійно-некротичних процесів м'яких тканин. Спосіб вивчення лікування інфікованих ран в експерименті представлено у свідоцтві про реєстрацію авторського права на твір №124910 (Дата реєстрації 19.03.2024р.). В опублікованих працях дисертанта повністю викладені результати дисертаційного дослідження, наукові положення, висновки і практичні рекомендації, які випливають із них.

4. Наукова обґрунтованість та відповідність темі дисертації отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Основні методи дослідження, які автор використав у роботі, базуються на аналізі великої кількості джерел провідної сучасної літератури (161 посилання).

Отримані результати дисертаційної роботи сформовані на підставі експериментальних і клінічних досліджень, проведених із застосуванням сучасних методів моделювання, морфологічного, морфометричного та мікробіологічного аналізу. З метою обґрунтування доцільності застосування колагенази для лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин виконано експериментальне дослідження на 64 білих лабораторних

щурах-самцях. У тварин моделювали стандартизовану рану в міжлопатковій ділянці, яку контамінували патогенним штамом *Staphylococcus aureus* у поєднанні з *Pseudomonas aeruginosa*. Щурів було розподілено на чотири групи по 16 тварин у кожній: I – контрольна група (без лікування); II – група, у якій застосовувався гель «Іруксан», що містить колагеназу; III – група, у якій використовували мазь «Левомеколь»; IV – група, у якій застосовували мазь «Мірамістин».

Для клінічної частини дослідження проаналізовано результати лікування 78 пацієнтів із різними гнійно-некротичними захворюваннями та ранами м'яких тканин, де в дослідній групі було включено 37 пацієнтів яким проводилася комплексна терапія із використанням лікувальної суміші на основі колагенази.

Статистичний аналіз отриманих даних проведений коректно і дозволяє використовувати результати дослідження у подальшому обговоренні. Висновки, наукові положення та рекомендації, сформовані автором на основі даних власного дослідження з проведенням відповідного статистичного аналізу, що підтверджує їх достовірність, є логічним підсумком отриманих результатів дисертації.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Для виконання поставлених завдань наукового дослідження, дисертантом були використані сучасні і високоінформативні методи дослідження. Застосовувались результати експериментальних досліджень, а саме оцінка поведінкових реакцій, макроскопічної оцінки місцевих змін, динаміки ранового процесу у експериментальних тварин. Визначався рівень мікробної контамінації ран, реакції мікрофлори на застосування досліджуваних препаратів. Морфологічні та морфометричні методи використовувались з метою оцінки та аналізу патоморфологічних змін та клітинного складу під час ранового процесу. Клінічне дослідження

пацієнтів базувалось на загальноклінічних методах та спостереженням за перебігом ранового процесу. Методи досліджень, які використані в дисертації повністю відповідають сучасним вимогам до наукових досліджень. Статистична обробка первинного цифрового матеріалу проведена коректно, підтверджена статистична значимість отриманих результатів. Дисертант відмінно здійснив огляд літератури та провів порівняння отриманих результатів із відомими дослідженнями. Таким чином, варто відмітити високий рівень виконання поставленої наукової задачі, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Дослідження, які проведені дисертантом, є значущими та сучасними для медичної науки. Дисертаційна робота відкриває нові можливості для ферментативного очищення ран. Покращення результатів подальшого лікування пацієнтів із контамінованими та гнійними ранами, гнійно-некротичними процесами м'яких тканин дозволить пришвидшити появу грануляційної тканини та епітелізацію ранового дефекту. Дисертація є самостійним дослідженням автора і виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри загальної хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на тему: «Ушкодження: механічні, хімічні та біологічні причини. Механізми розвитку, діагностика та лікування» № 0121U110669.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Подальше використання результатів дисертації в практичній медицині дозволить суттєво пришвидшити загоєння контамінованих та гнійних ран у хворих хірургічних стаціонарів, що в свою чергу знизить терміни перебування в стаціонарі, навантаження на медичний персонал та витрати на лікування.

Отримані результати роботи використовуються у практичній роботі хірургічного відділення з малоінвазивними технологіями КНП «Вінницька міська клінічна лікарня №1», університетської лікарні ВНМУ ім. М.І. Пирогова, а також в навчальному процесі кафедр загальної хірургії, мікробіології, клінічної анатомії та оперативної хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

Автор не порушував принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного дослідження та написання роботи. Рукопис дисертації Рауцкіса В. П. на тему: «Обґрунтування комплексного диференційного підходу до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин з використанням лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне дослідження)» обсягом 178 сторінок друкованого тексту було перевірено на плагіат програмним засобом «StrikePlagiarism. Рівень оригінальності становить 93,31%. За перевіркою посилань комп'ютерною програмою визначено, що наявні окремі співпадіння з власними публікаціями, термінологією, посиланнями на літературу та загальноживаними фразами.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Таким чином, варто відзначити, що дисертаційна робота **Рауцкіса Віктора Повіласовича** на тему: «Обґрунтування комплексного диференційного підходу до лікування гнійно-некротичних процесів м'яких тканин з використанням лікувальної суміші на основі колагенази (експериментально-клінічне дослідження)» є завершеною і самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати, що дозволяють розв'язати актуальну задачу сучасної хірургії – покращити результати лікування пацієнтів із гнійно-некротичними процесами м'яких тканин. За своєю актуальністю,

методологічним підходом до вирішення поставлених задач, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів дане дослідження є науковою роботою, що виконана на високому науково-методичному рівні. Одержані під час виконання дисертаційної роботи результати мають вагоме значення для сучасної хірургії та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Дисертаційна робота у повній мірі відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507, та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров`я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент :

к.мед.н., доцент ЗВО кафедри
хірургії № 1 з курсом урології
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Андрій ФОРМАНЧУК